

тиставлення. Зберігає він також інтонацію твору: "... Обдирайте його, ниці! // Бийте його, яничари! // Ми в корчмі, та не рушниці // держимо в руках, а чари". Стиль та манера перекладу Павличка виявляються вірним відображенням поетики оригіналу.

Отже, деякі переклади поезії Ботева "У корчмі" (Гатов та ін.) переконують, що інтуїтивно-поетичний характер роботи, без наукового пошуку, без попереднього глибокого аналізу оригіналу відводить перекладача не лише від стилю та структури твору, але й від його змісту.

Література

1. Державин К.Н. Христо Ботев. – М., 1962.
2. Захаржевська В.О. Поезія Христо Ботева в перекладах Павла Тичини. // Міжслов'янські літературні взаємини. Випуск 2. – К., 1961.
3. Марков Д.Ф. Из истории болгарской литературы. – М., 1973.

Півторак В.В.

Чернівецький національний університет

ТВОРЧИЙ ПОШУК ТА ЕПІГОНСТВО В ПОЕТИЧНІЙ СПАДЩИНІ Ю.ФЕДЬКОВИЧА 60-Х рр. ХІХ ст. (при розгляді метрики)

За силу й переконливість поетичного слова Юрія Федьковича, його вміння бачити й мальовничо відтворювати дійсність, талант митця І.Франко називав його "найбільшим поетом зеленої Буковини", "буковинським Кобзарем". І хоч як не підносили таке високе поцінування творчої спадщини Ю.Федьковича, видається, що порівняння з Кобзарем не випадкове і містить у собі й іронічний підтекст. Особливо ж, якщо згадати слова І.Франка про "Коломийську збірку": "Не українські форми, але попросту дух і манера Шевченка, котру Федькович без внутрешнього чувства наслідував, то позбавило ті твори вартості!" [3, 31]. Ці слова Каменяря можуть стосуватися не лише тих, що вийшли в Коломиї, але й більш ранніх творів, фактично усіх, написаних після 1862 року.

Знаючи про категоричність І.Франка, будемо ставитися до його оцінок обережно. Але, судячи з усього, сам Ю.Федькович бачив своє епігонство, більше того, свідомо його задекларував написанням циклу "Думки" на зразок Шевченкових.

Його поетичну спадщину 60-х років, розглядаючи її в метричному аспекті, можна поділити на два періоди:

- а) полірозмірний;
- б) олігорозмірний.

Межею переходу від одного до іншого вважаємо 1862 рік, коли автор послідовно починає використовувати 14-складовий вірш 8,6,8,6.

Як зазначає Г.Грабович, “образ Шевченка сформований передусім його поезією. Це — мученик і пророк, що живе життям народу й лише для народу” [2, 29]. Мабуть, саме в цьому бажанні служити людям, віддавати їм усього себе до останку хотів наслідувати Кобзаря Ю.Федькович, а вже наслідування ідеї зумовило наслідування форми.

Поетична спадщина Ю.Федьковича, що за часом творення припадає на 60-ті роки XIX ст., є доволі великою й складає 124 окремих твори (в тому числі поеми й балади) без урахування вільних перекладів і переробок творів інших авторів. Але, зважаючи на те, що при розгляді метрики ми використовуємо структурний, а не змістовий підхід, кількість творів зростає до 177-х. З них 46 (26%) силабо-тонічні, 107 (60,4%) — силабічні, 24 (13,6%) — поліметричні конструкції.

Твори раннього періоду творчості представлені п'ятьма різновидами силабо-тонічних розмірів. Це Я3 (поезії “Чому” і “У полі, гей, у полі”), Я4 (вірш “Святий вечір”), Я5 (переважна більшість), Я6 (“До руського боянства”, “До неї” і “Трупарня”), Амф4 і як варіант Амф4343 (“Товариш”).

А спектр використання силабічних розмірів просто вражає.

1. 6- і 5-складовим віршем написано поезію “Кінець”.
2. 8-складовий вірш (представлений багатьма творами).
3. Одна поезія (“Стрілецька пригода”) написана 12- та 11-складовиком.
4. Дві поезії, написані 12-складовим віршем (“У Вероні”, співанка “У Вероні”).
5. 13-складові вірші: а) зі схемою (8+5) (“Мій образ” і “На дорогу”);
б) зі схемою 8,5,8,5 (“Дезертир”, “Рекрут”).
6. 14-складовики із структурною схемою (8+6). Востаннє вона була використана у вірші “Гуцулки” (надр. в журналі “Вечерниці”, 1862 року, №20).
7. 10- і 7-складові вірші (поезія “На добрий день”).
8. 10- і 8-складові вірші представлені двома п'ятивіршами (“Сестра” і “При відході”). Структурна схема: 10,10,8,8,10.
9. 11- і 8-складові вірші представлені двома поезіями: “Співацька доля” і співанкою “Співацька доля”.
10. Силабічний вірш зі схемою 7,7,11,7 (“Під Маджентов”). Є прикладом чистої силабіки — немає жодного хореїзованого рядка.
11. У творчому спадку Ю.Федьковича представлені й силабічні погаеди:

- катрени зі схемою 8,8,11,7 (“Виправа в поле”);
- п’ятивірші зі схемою 7,7,5,6,7 (“Під Кастенедолев”); та 8,8,5,6,7 (“Марш на Італію”).
- десятивірші зі схемою 9,9,9,9,8,8,8,6,8,6 (“Зіле”);

Три твори — поліметричні “Співацька добраніч” (сполуч. 14-складовика, Я4 і Я5), “Товариші” та “Воля не бранка” (сполуч. 14-складовика і Я4).

Ведучи мову про другий період творчості Ю.Федьковича 60-х рр. ХХ ст., необхідно зазначити, що з-поміж силабо-тонічних віршів залишається Я4, з’являється варіант Я4343, один раз автор використовує Амф4 (поезія ХV “3 округів”) і з’являється Д3 (“Зіронько моя”) і Д2 (ІХ, Х, ХІІ поезії “3 округів”). Решта силабо-тонічних розмірів зникає.

Серед силабічних виділимо:

1. 8-складові вірші:

а) поезії, що пов’язані з вітчизняними народно-поетичними формами;

б) з’являються поезії, ритм яких запозичений з фольклору болгарського народу (5+3) (“Дарма”, “Не могу”, “Чекайте”, “Однако”).

2. 12-складовий вірш (“Хустка”). Відмінність від 12-складовика попереднього періоду в ритмічній схемі: тут — 6+6, а в ранній період — 4+4+4.

3. 13-складовий вірш (у 4 поезіях) — поєднується з іншими розмірами.

4. 14-складовиком (8- і 6-складовим) віршем написано 59 творів.

5. 12- і 9-складові вірші (поезія “В самборі”). Але в першій строфі одного разу замість 9-складового зустрічаємо 8-складовий рядок. Значно зростає частота використання поліметричних конструкцій (21 вірш) з поєднанням різноманітних розмірів.

Аналізуючи метричну картину, приходимо до висновку, що на кінець 60-х рр. ХХ ст. Ю.Федькович знайшов себе, хоча б і в епігонстві, і вже не прагнув нічого іншого.

Література

1. Федькович Ю.А. Твори: В 2-х т. — Т.1: Поезії / Упоряд., передм. і приміт. М.Ф.Нечиталюка. — К.: Дніпро, 1984. — 463с.
2. Грабович Г. Поет як міфотворець. — К.: Критика, 1998. — 206 с.
3. Франко Іван. Збір. творів: У 50 т. — Т. 48. — К.: Наук. думка, 1986. — 759 с.